

Referat fra digitalt møte onsdag 4. mars 2026

Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP), Mellomkirkelig råd

Til stede: Pål K Balstad (leder), Nora Antonsen, Olav Rune Ertzeid, Robert Mood, Amanda Anvar, Johan Hermstad Reinertsen, Tina R Våje, Tuva Krogh Widskjold, Kristina Rødahl, Elin Finnseth Sæverås, Lovisa Mienna Sjöberg

Fra sekretariatet: Wenche Fladen Nervold og Einar Tjelle (sekretær)

Gjest/innleder: Teshome Hunduma Mulesa, ForUM.

Leder Pål Kristian Balstad åpnet med refleksjoner fra Jesaja 2, om lyset fra det høye som også leder våre føtter inn på fredens vei.

KISP 1/26 Innkalling og dagsorden

Vedtak: Godkjent

KISP 2/26 Protokoll fra sist møte i KISP

Vedtak: Godkjent

KISP 3/26 Klima- og naturkrisen (hovedsak)

Teshome Hunduma Mulesa, seniorrådgiver for Naturmangfold og bærekraftige matsystemer i Forum for utvikling og miljø, innledet om situasjonen for naturmangfold/naturtap, og utfordret oss på hva som er særlig viktig i Norges og «vår sivilsamfunnspolitikk» på feltet i 2026.

Noen nylige rapporter ble referert til: Blant annet har den [britiske regjeringen lansert en rapport](#) som beskriver dagens situasjon for naturmangfoldet og hvordan naturtap nå vurderes som en nasjonal sikkerhetsrisiko. Her skriver an [Erik Saugestad Emine Isciel fra Storebrand](#) på en god måte om hvordan tap av natur og økosystemkollaps truer matsikkerheten vår og dermed også den nasjonale sikkerheten. Se også en [ny rapport fra IPBES](#), omtalt i DN-artikkelen over.

Se også [BM 11_26 Biskopenes engasjement for klima natur og bærekraft.pdf](#)
[rapport fra klimatoppmøte cop 30 belem 2025.pdf](#),
[ny rapport fra IPBES](#),
[Ecumenical Decade of Climate Justice Action](#)
[How much is enough? WCC launches Lenten fast on climate and inequality | World Council of Churches](#)

Powerpoint-presentasjonen til Teshome er vedlagt referatet.

Noen hovedpunkter likevel:

Økosystemene er nå svært presset: En million arter er i fare for utryddelse, noe som utgjør ca 30% av artene i verden, grunnet naturtap på land og i hav, industrielt jordbruk, klimaendringer, plastikk-forurensning etc.

Et stort problem er at vi jobber i siloer. Vi må se ting i sammenheng, og jobbe mer holistisk framover. Det er en stor ubalanse i biodiversity-finance: *Naturnegativt* 30 ganger så mye (USD 7.3 trillion) mer enn det som går til *naturpositiv* konservering/restaurering.

Tap av naturmangfold er en trussel også mot sikkerhet og stabilitet, og er ikke bare en «aktivist nisje!». Økosystemer som kollapse er en direkte trussel mot for eksempel vann, avlinger... Også en trussel mot økonomisk og finansiell bærekraft. En systemisk risiko.

Seniorrådgiver **Wenche Fladen Nervold** responderte med utgangspunkt i sakspapiret til og samtalen nylig i Bispemøtet (vedlagt som sakspapir)

Biskopene understreker alvoret og viktigheten, men utfordrer også på å finne gode framgangsmåter. Hvordan håndterer vi «konkurrerende kriser», avmakt og polarisering? Kirken utfordres til å navigere klokt.

Natur kan være et enklere innsteg for å unngå en polarisert debatt, men fremme positiv endring. Vedtaket fra Bispemøtet handler om forpliktelse, håp, og rom for sorg. Vi trenger flere økoteologiske perspektiver. Hvordan kommunisere klokt om alvoret og den fossile avhengigheten?

Klima og natur mistet oppmerksomhet. Den norske kirke vil arbeide med hvordan perspektivene integreres i vedtatte satsninger, for eksempel i arbeidet med unge/unge voksne og nasjonaljubileet.

Noen momenter fra samtalen:

-Miljø og fattigdom ble satt i sammenheng allerede i Brundtlandskommisjonen fra åttitallet. Ti-år med aktivisme ser ut til å gå over i resignasjon de siste åra.

-Kirken kan bidra til å bygge broer, mellom aktivisme, klimasorg/frykt, til beredskap. Odelstanken bør tilbake, levere jorda fra seg i bedre stand. Brobygging også mellom religioner.

-Påske minner om nytt håp, nytt liv. Tjeldens rop; Livsgnisten vekkes. Restaureringsøkologi, jfr FNs tiår for naturrestaurering kan være enklere å forstå og lurt å kople seg til.

-Klimasorg er viktig, men for mange yngre er klimafrykt og natursinne mer relevant. Biskopenes perspektiv må suppleres. Hvordan stimulere til at flere prester snakker om natur og klima i prekener?

-Rettferdighet og natur hører sammen! KV's dokumenter om tiråret er svært tydelige på rettferdighet og at dette bør prioriteres høyt. Hva gjør det med kirkens egne prioriteringer?

-Ideer til hva som kan gjøres:

a) Webinar om klima/natur/teologi for prester, diakoner og andre interesserte. Arrangere selv eller invitere seg inn. Bør spilles inn for å kunne brukes i etterkant.

b) Kronikk: Overskrift-forslag: Kjærlighetsbrev til skapelsen.

c) Klimafond fra LVF og klimafondet i Dnk bør informeres om og kan brukes til lokale prosjekter. Gudstjenester ute, vandringer, kunst, og andre praksiser (*show not tell*) kan utforskes. Fuglekasser er viktig og enkelt å gjøre lokalt for eksempel sammen med barn.

d) Samordning av natur-fokus i SOME, en koordinert «kampanje» intensiv-periode?

e) Også seminar/samtaler/panel ble drøftet. Fugler, beredskap, matsikkerhet, ungdomsdemokrati er temaer som kan åpne opp for nysgjerrighet og breiere samarbeid. Husk på næringslivsledere også. «Hvorfor mener du det er viktig nå?»

f) Kirkeskoger og forvaltning: I Etiopia støtter KN/KLD et prosjekt om bevaring av skog knyttet til de ortodokse kirkene. Svenska Kyrkan eier mye skog og en god del kontroverser rundt. Dnk har nylig overtatt mye «kirkeskog» etter omorganisering. Dette bør følges kritisk.

g) Politisk: Naturavtalen var et stort framskritt. I Norge er det flere positive trekk for tida knyttet til forbedringer på biodiversitet og naturnedbyggingsagendaen. Gjennom ForUM støtter Mellomkirkelig råd internasjonale prosesser og rapportering på bærekraftsmålene.

Vedtak:

1. KISP takker Teshome Hunduma Mulesa fra ForUM for innsiktsfull innledning.
2. KISP vil generelt utfordre til å bygge broer – med kjærlighet til naturen som rød tråd. Her bør kirken utfordres bredt og gjerne ta i bruk det som allerede er og lavt-hengende frukter
3. KISP ber naturgruppa jobbe mer med innholdet, men konkret utfordres de til å skrive en kronikk i samråd med sekretariatet, f.eks. timet til FNs biodiversitetsdag 22.5 hvor *Kjærlighetsbrev til skaperverket*, foreslås som overskrift og perspektiv.
4. KISP foreslår også webinar om for eksempel økoteologi, natur, mat, fugler, og /eller et seminar. Flere ønsket aktivt å bidra.
5. Lovisa Mienna Sjöberg i samråd med sekretær bidrar i et KV-webinar på FNs biodiversitetsdag, samt bidrar til fellessesjon MKR og Samisk Kirkeråd på Snåsa 15.9

KISP 4/26 Orienteringssaker med vekt på krig/fred

Det ble muntlig orientert om den eskalerte krigen i Midtøsten og respons fra MKR. Se blant annet [Kritisk utvikling i Midtøsten - Den norske kirke](#) og også en artikkel basert på KISPs arbeid i høst: [Norge må velge tryggere vei ift. atomvåpen, mener Mellomkirkelig råd.](#)

Noen momenter fra samtalen:

USA/Israel vs Iran:

- Vi er vitne til en stafett hvor ingen vet antall etapper eller mål, nå kun på slutten av første etappe. Irans respons er kraftigere enn forventet. Kan bli farligere og verre. Stor risiko for «fail state» scenario.

-Det viktigste nå er å stå på regelstyrte og humanitære prinsipper, insistere på menneskeverdet, og tydelig tale mot atomvåpen. Et skalkeskjul for Israel/USA med Irans atomvåpenutvikling.

-Narrativene vil bli svært ulike. Trump antakelig erklære seier raskt.

Forslag til vedtak:

1. KISP tar opp KAIROS II (uttaelse fra palestinske kristne) til sitt neste møte, med tanke på innspill til justert Midtøsten strategi (MKR-sak til høsten)

2. Arbeidsgruppa krig /fred møtes snart for å se på mulige tiltak på aktuell situasjon og innspill til neste møte.
3. KISP tar de øvrige sakene til orientering

KISP 5/26 Neste møte

Sekretær sender ut doodle for et neste møte. Da vil KISP også velge ny representant til AU.